

Quan les notícies esdevenen una arma

Ni Clausewitz (que ja reflexionava sobre com fer "la guerra per uns altres mitjans") ni Sunzi (l'influent estrateg militar xinès que va escriure sobre l'art de la guerra) no assessoraven els alts comandaments militars sobre la manera en què calia manipular les notícies que apareixien als mitjans de comunicació en temps de guerra. Però tots dos estaven d'acord que calia amagar algunes informacions estratègiques —com ara els plans de batalla, el nombre d'efectius, la disposició de les forces, etc.— per tal que no li arribaren a l'enemic, i per tal d'augmentar així el poder que la decepció i l'element sorpresa tenen sobre qualsevol exèrcit.

Els responsables del Pentàgon que planifiquen la guerra, però, han capgirat aquesta antiga màxima militar. D'ençà del primer dia, a les pantalles de televisió i a les pàgines dels diaris de tot el món hi hem pogut veure palaus explotant i blindats dirigint-se ràpidament cap a Bagdad. Les cròniques que ens arriben de la tercera divisió d'infanteria nord-americana, però, ens informen de tota mena de coses excepte dels quilòmetres que avancen. Els periodistes estan tan immersos en la guerra que fins i tot subsisteixen amb les mateixes racions de menjar fastigoses de les tropes.

Malgrat que el Pentàgon va ser portat a contracor a aquest idil·li amb els mitjans, el ben cert és que n'està traient tot el profit possible. Segurament els planificadors de la guerra, com que s'han adonat dels avenços tecnològics en la informació, han decidit que no poden controlar-la, però el que sí que poden fer és aprofitar-se'n.

Que ningú no s'equivoque: els mitjans de comunicació, els estan manipulant molt més del que són capaços d'adonar-se'n. Quan el secretari de Defensa, Donald H. Rumsfeld, va anunciar que els periodistes podrien ser a les trinxeres, aquests van començar a sospitar. Després de tot, el mateix Pentàgon es va dedicar a allunyar els periodistes del front durant la guerra del Golf. Tot i això, des dels reporters seguint els passos de les unitats d'infanteria, fins a les connexions dels corresponsals a Nova York, amb ulls de son i embadalits amb l'anàlisi de les dades que els ofereixen els generals, els mitjans de comunicació sempre han anat de bracet amb l'exèrcit.

D'ençà d'aquells temps feliços amb Ronald Reagan que a cap administració no li havia agradat tant de manejar la informació i manipular les imatges. A l'Iraq, l'administració de Bush ha fet el que ha volgut amb la premsa. Ha convertit els mitjans en una arma de guerra, tot fent ús de la informació per fustigar i per intimidar els líders iraquians.

Els primers atacs a Bagdad no han destruït cap infraestructura de comunicació, tal i com va succeir durant les primeres hores de la guerra del Golf. Mentre queien les bom-

bes sobre els palaus i els ministeris, la guerra real contra Bagdad s'ha dut a terme via satèl·lit. Les imatges que durant la guerra del Golf eren retallades o omeses, ara es fan servir de multiplicador de força.

Com que saben que els militars iraquians miren les mateixes emissores que ells —és a dir, la CNN, Al-Jazira i altres cadenes per cable—, els oficials del Pentàgon han estat en contacte amb els generals iraquians per ràdio, per telèfon mòbil i fins i tot per correu electrònic. El missatge que els envien és simple i directe: "Rendi-vos. És inútil que oposeu resistència. Si no ens creieu, poseu la tele i veureu el que pot passar."

Els líders iraquians també han intentat manipular els mitjans, és clar. Han enviat a Al-Jazira les imatges de presoners de guerra americans, d'avions abatuts i de civils morts o ferits. Però l'audiència en la qual volen influir no porta pas galons. L'Iraq mira d'influir en l'anomenat món àrab, i alhora contrarestar l'efecte depressiu que les imatges dels bombardejos sobre Bagdad tenen en les seues turmentades forces militars.

**"A l'Iraq,
l'administració
de Bush
ha fet el que
ha volgut
amb la premsa"**

Totes dues parts del conflicte s'arrisquen molt, amb aquest ús dels mitjans, però potser el Pentàgon és qui més s'hi juga. Els mateixos satèl·lits que la setmana passada ens mostraven els blindats americans avançant tranquil·lament pel desert, ara porten imatges de soldats americans morts o capturats. Ara, no sols s'han de preocupar pels periodistes immersos en el conflicte, sinó també per les forces iraquianes que han quedat en pobles per on han passat de llarg mentre

avançaven cap a Bagdad. L'únic que han de fer els fedaiïns iraquians és posar una parabòlica a la teulada una nit, per tenir accés a gairebé la mateixa informació a què té accés l'enemic.

Per tot plegat, pot ser que els periodistes que sospitaven d'aquesta nova política de permissió envers els mitjans que practica el Pentàgon, s'equivocaven pel que fa a les raons que n'impulsaven el canvi. Pensaven que l'administració tenia les mateixes finalitats que ells: augmentar les audiències —no necessàriament les del seguiment informatiu de la guerra, sinó les de la guerra en ella mateixa—. Però ara resulta que l'audiència en la qual pensava el Pentàgon era una altra.

En aquest punt de la guerra, no sabem ben bé si aconseguiran els resultats que volien quan van decidir de convertir la informació en una arma.

*Lucian K. Truscott IV (Los Angeles)
Escriptor i guionista
Traducció: Maite Insa*